

Улуу Кыайыы 55 сыла

ЗЕНИТЧИК

Кыыс Амма кэрэ кытылыгар үөскээбит, көнө күөх кырдалларыгар сүүрэн-көтөн эрчиллэн бэйэтин сөпкө кыанар, эдэригэр спордуан таптаан дьарыктаммыт Чупров Егор Семенович төрөөбүтү сирэ Амма улуунун Бөтүн нэһилиэгэ буолар. Кини манна 1921 сыллааха күн сири көрбүтэ. Эдэр сааһыттан 1939 с. 1943 с. ыам ыйын ортотугар диэри «Кыһыл кэккэ» диэн колхозка счетоводунан, председателинэн үлэлээбитэ. Аҕа дойду сэриитэ сагаланырыттан туруу үлэһит. Колхозустаах эрдьоннор үкүлэрэ армияҕа ынгырыллан бараннар, хаалбыт колхозустаахтар үлэһитлэригэр олус ыарахан буолбута. Үлэһит илии тийбэтэ колхоз председателигэр элбэх ыарахаттары үөскэтэр. Ол да буоллар Егор Семенович дьоннорун сөпкө аттаран туруортаан 1943 с. саас кыстыгы этэнгэ туоратан ыһытын үлэтин этэнгэ бөддьүөр түмүктээбитэ. Онтон армияҕа ынгырыллан Читинскэй уобаласка 278 стрелковой дивизия 885 полкатыгар 1944 с. кулун тутар ыйга диэри рядовой саллаатынан сулууспалаабыта.

Онтон 1944 с. кулун тутар ыйтан 1945 сыл сэттинньи ыйыгар диэри Забайкальскэй стрелковой-минометнай училищени ситиһиилээхтик үөрэнэн бүтэрбитэ. Ол кэнниттэн 1946 сыл ыам ыйыгар диэри Читинскэй уобалас 162 отдельнай-зенитнэй дивизион штабыгар суруксутуан үлэлээбитэ. Онтон 1946 сыл бэс ыйыттан армияҕа сулууспатыттан босхолонон дойдутугар төрөөбүт Амматын

кытылыгар этэнгэ эргиллэн кэлбитэ. Ол кэлэн баран дойдутугар 14 сыл устата колхозка, райсовека уонна райкомга араас үлэлэргэ таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Кэлин 1960 сыл санатыгар райсоюз председатели Местников Г.И. ынгырытынан биһиги улуспобутугар үлэһэ кэлбитэ.

Манна кэлэн кэргэнинэн Анисия Ивановналыын маҕаһынгга, ыскалааккага, кэлин пенсияга тахсарын сағана инвентаризаторунан таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Кини улуспо систематыгар уопсайа 31 сыл устата үлэлээбитэ. Бу кэмнэригэр райпога общественной үлэлэргэ активнайдык кыттар. Егор Семенович айылдаттан бэриннэрбит үчүгэй буюулардаах үтүө суруксут, активнай позициялаах ирдэбиллээх уонна толоругас үлэһит быһытынан, коллективка биллэн улаханник убаастанар кырдыаһыт буолар. Кини кыһа Екатерина Егоровна төрөппүттэрин суолларын батынан билигин улуска биэр уопуттаах атыылааччы быһытынан биллэр. Егор Семенович өр сыллаах үтүө үлэтин иһин потребительскай кооперация туйгуна анагынан бэлэстэммитэ, мань таһынан үлэлээбит кэмигэр араас грамоталарынан, харчынан, бириэмийэлэринэн, фондаларынан бэлэстэммитэ. Кини ыһыла-тодулла сытаргы, ыскалаат-маҕаһын дьыалэрин истэригэр бэрээдэгэ суох буолууну адыһыны сөбүлээбэт этэ. Өр кэмгэ советскай былаас эрдэһинэ улуспога народнай хонтуруол головної группатын салайааччытынан үлэлээн элбэх итэҕэһи-быһаҕаһы хаһайыстыбаннаа суох буолууну арийталаан бэрт элбэх киһини эппиэтинэс араас көрүнэригэр таттарбыта. Онон киһини улуспога үлэлээбит элбэх ахсааннаах дьон өйдүү-саньы буолуохтаахтар. Кини үлэһэ үтүө сыһыаннаһы хаачыстыбатыгар бэрт элбэх ыччаты такайан үөрөспүтэ. Аҕа дойду сэриитин кыттылааҕа Егор Семенович Чупров улуспо үлэһитэрин улаханник кыттыгы киһибит буолар. Ыстатыйам бүтэһингэр коллектив аатыттан ытык кырдыаһытын Аҕа дойду сэриитигэр Кыайыы 55 сыла туолар үбүлүүһүнэ эрдэһинэ тиэрдэбин уонна киһиэхэ чэгиэн дөрүбуйаны, уһун дьылоох, үтүө ологу баҕарабын.

Ф. ПРОТОПОПОВ,
Нам улуспун профкомун председатели

ОЛОХ ЫАРДАРЫГАР УҔААРЫЛЛАН

Гоголев Алексей Степанович 1921 с. олунньу 2 күнүгэр дьадаҥы дьыэ кэргэнигэ төрөөбүтэ. Ийэтэ киһини орононоругар сыыстаран өлбүтэ. Аҕата сэрии сут-кураан сылларыгар колхоз ыар үлэтин тудуйбакка сэбиргэхтэтэн бараахтаабыта. Онон ийэ эмийин үтүтүн билбөккэ кырдыаһас эбэтигэр оҕолотон киһи-хара буолбута. Бэйэтэ 1942 с. муус устар 10 күнүгэр аҕатын тиһэх суолугар атааран баран атырдыах ыйыгар Аҕа дойду сэриитигэр ынгырыллан, фронга барбыта. Манҕай Улан-Удэ куоракка 543-с стрелковой полкага байыаннай үөрэҕи барбыта. Ол кэннэ арҕаа ыһыһыттар.

1943 с. олунньу санатыгар Сталинград куоракка тийибиттэрэ. Мантан ылата киһи байыаннай чааһа бастакы уонна иккис Украинскай фроннар састааптарыгар кирсэн, Богдан Хмельницкэй I-кы степеннээх орденнаах 41-с тимир суол биригээдэтигэр холбоспота. Дьэ мантан ыла бу 41-с биригээдэ байыаннай суола сағаламмыта, сэрии уот ардарын анынан Сталинградтан Берлингэ тийиэ инники кирбингэ сылдыбыта. Кини сылдыбыт 106-с тимир суолун батальона ити куоракка тийиэр диэри өлүү-сүтүү элбэх буолан саға састаабынан толоруллан испитэ. Хорсун буйуун Гоголев А.С. немецкэй халабырдыттары утары хорсундук сэриилэспитэ, өстөөх арҕаар Берлингэ тийсэбитэ, өстөөхү самнарсыбыта... Сэрии, үлэ ветерана, 2 гр. инбэлиит Алексей Степанович Гоголев уһансыбыт Улуу Кыайытын 55 сыла туолуутун 79 сааһыгар көрсөр.

Оттон оччолорго 1948 с. муус устарыгар фронтан төрөөбүт дойдутугар эргиллэн кэлбитэ. Манна сэрии, сут-кураан сылларыгар тэмтэрибит колхоз үлэтигэр умса түспүтүнэн барбыта. Алексей Степанович манҕай «Үүнэр олох» колхозка үтүт табаарынай ферма сэбиэдиссэйинэн, нэһилиэк үс колхоза холбоһуор диэри үлэлээбитэ. Кэлин бөдөһүтүү сағаланан, үһүн холбоһон 1951 с. Калинин аатынан колхозка кубулуйбуттара. Председателинэн Д.А. Никитин үлэлээбитэ.

Дьэ ити кэмтэн сағалаан кини уопсайа 20-ч сыл устата колхоз орто сүһүөх салайар кадрин быһытынан үлэлээбитэ: биригэди-ирдээбитэ, агрономунан, зоотехнигынан сылдыбыта. Комсомолтан, партияттан үүнэн тахсыбыт буй-

ун, салайааччы олобун кэрдиис кэмнэригэр араас общественной үлэлэри үтүө суобастаахтык толорбута. 1950 с. «Үүнэр олох» колхозка комсомольскай тэрилтэ секретарынан үлэли сылдьан комсомол Саха уобаластаағы комитетын конференциятыгар делегатынан кириэн кыттыбыта. Манна И.Е. Винокуров тыл этиитин истибиттээх. Манньк чизэсэ үчүгэй үлэтин иһин тиксэбитэ.

50-60-с сс. тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын огорон таһаарыта II Хомуस्ताах нэһилиэгэ мунгутуур үрдээһинигэр тийибитэ. Ол курдук сыл айыы 4 тыһ. тонна от оттоноро, оччолорго техника күүһэ суоҕун кэриэтэ этэ. 300 гектарга туорахтаах культураны, 150 гектарга күөх ыһыны ыһаллара. Ходуһа, бааһына онһууута, күрүө тутуутун курдук үлэлэр система-лаахтык ыһыллаллара.

Ынах сүөһү уопсай ахсаана 1600 төбөҕө тийибитэ. Ол иһигэр ыанар ынаҕа - 600 этэ. Сылгы - 700 төбө, биэтэ - 400. Чааһынайдар 2500 ахсаанна тийиэр сылыгыны, ынары көрөн-хараһан, кыһыны туоратан хара сиргэ үктэһинэрэллэрэ. Кинилэр колхозтара натуралан дохуоту үлэстиигэ оройуонга бастыһнар ахсааннарыгар ааттанара. Ол курдук 100-түү киһи күнүгэр 10 кг. арыһыны уонна центнеринэн эти, сизэмни үлэстэллэрэ. Кэлин бу көрдөрүүлэр совхоз буолбутун

кэннэ биллэрдик намтаабыттар. Гоголев А.С. үлэлиир кэмигэр 40-ча ыанньыксыт баара, оччолорго 1000-2000 кг. диэри үтүү ыыр буолбуттара. Үтүт валовой ыама 600 тоннаҕа тийибитэ. Ычат сүөһүнү төлөһүтүү маастардара баар буолбуттара. Государствоҕа туттарылар эт, үтүт онһууутун былааннара куруук аһара туолара.

Кэргэнэ М.А. Гоголева Аҕа дойду сэриитин сылларыгар «Үүнэр олох» комсомольскай тэрилтэтин секретарынан үлэлээбитэ. Кэлин нэһилиэк сэбиэтин депутатынан талылла сылдыбыта. Кини 25 сыл устата тохтоло суох ыанньыксыт-таабыта, билигин сынныалаанга олоһор, тыыл, үлэ ветеранынан буолар. Эдэригэр сааһырыар диэри сценаттан түспэт ырыаһыт, уус-уран самодеятельность ветерана.

Алексей Степанович кэргэнинэн Матрена Аммосовналыын (хаартыскаа) биригэ олоһуоттара 52-с сылыгар барда. Кинилэр тоғуста оғоломмуттара, онтон билигин 7-тэ бааллар. Үс кыыстара үрдүк үөрэҕи бүтэрэн, үс уоллара орто анал үөрэхтэнэн, идэлэһэн үлэлиир-хамсыы сылдыаллар. Үгүстэрэ ыаллар. Бочуоттаах сынныалаанга олоһор ытык кырдыаһастар 11 сиэнэрин бубейдэхэллэр.

П. МАЛЬЦЕВ,
тыыл, үлэ ветерана

ШАПОШНИЦАНА ХАТЫНЧААНА

1940 сыллааха атырдыах ыйыгар Саха сири бары оройуоннарыттан сүүмэрдэммит (сүүмэрдэһини институт солбуяааччы директор Софья Марковна Городецкая ыһыпта) 33 саха эдэркээн уолаттара уонна кыргытара Ленинградтаағы А.Н. Островскай аатынан театральнай институтка үөрэнэ барбыттар. Ол иһигэр билингитэ Нам улуунуттан барсыбыт Татьяна Монастырева диэн нуучка хааннаах саха эдэркээн, олус кэрэ, кыраһаабай кыһа баара. Ол кыыс Аҕа дойду сэриитэ мунгутаан турдаһына Ленинград блокадатын ыар сылыгар кыргытартан киһи эрэ аччыктаан өлбүтэ.

Кини аатын кэриэстээн, мин «Хара Роза» диэн хогоон суруйбуяпар композитор В.В. Ксенофонов итиники ааттаах балладаны айбыта. Балладаны Саха Республика-тын народнай, РФ үтүөлээх артыыһа Александр Самсонов элбэх төгүл радионан уонна сольнай концерттарыгар толортообута. Эмиэ Тая Монастырева сырдык кэриэһингэр анаан, эһиэхэ бу «Татьяана хатынчаана» диэн хогооммун ыһтабын.
Мантан антах — үйэлэргэ
Сэни хаһыс, муус чысхаана
Үрбэтин диэн - Нам сиригэр
Үүнэн турар Татыйаана
Нарын-намчы хатынчаана!

Бу хатынчаа хас саас айыы Ийэ сирбит чөлгийинитэ Эдэр дьоннор, чаҕаарыйа, Ыалдыттыбыт бары биригэ «Үүнүүү, үүнүүү, Татыйаана Эдэр, кэрэ хатынчаана! Эргэ үйэ үүнүүтүгэр, Сүүрбэ бириис кэлиитигэр «Истиний, истиний, Татыйаана Хахыйаа хатынчаана «Эйэ, сайды!» девизинэн Хардыһылаахпыт үрдүнэн, үүнэн! Бу хогоонго Нам улуунун мелодистарттан ким эмэ ырыа айыа диэн эрэнэ хаалабын.

Георгий БОРИСОВ,
суруйааччы

26 **ИККИ АРХИМАХ ОҔ** **БАР ДЬОН МАХТАЛА ЭЛБЭБИ ЭТЭР**

Хатырыкка олоһор дьикти идэлээх, айылдаттан айдарылаах Александр Егорович Винокуров туһунан суруйуом иннинэ биэр түбэлтэни ахтан аһар тоғоостоох буолсу. Аймахпыт оҕо илиитин тоһупутугар Намка киллэрэн көннөрөн гипсэлииллэр. Биризмэ аһар, кыайан оспот. Аны Дьокуускайга идлээх көннөттөрөллөр. Эмиэ үчүгэй буолбат. Ыксаан Уус-Алданга Бээрийэҕэ Гурий кырдыаһаска идлээлэр. Гурий Иванович оғону илиитин үсүһүн

көннөрөр. «Аны нэдиэлэ устата ыараханы көтөүмү», — диэн ыһтар. Оҕо аата оҕо сарсыннытыттан мэниктээбитинэн барар, илии үчүгэй баҕайытык оһон хаалар. Дьэ, манньк дьонноох буолан сахалар үгүс үйэлэр охсуһуулаах уордаларыттан ордон, дьан-дьаһах эһэр кутталын туораан, баччаанга дьылы ураанхай удьуордара аатыран кэллэхпит.

Александр Егорович бу дьикти идэлээгин түһээн да баттаппакка сырыттарына академик В.А. Кондаков дьонноро тахсан, таба көрөн «Улахан күүстээх биотоктаах эбиккин. Үөрэн, эмчит буолуһуккун», — диэн сүбэлээбиттэрэ. Аны туран бэйэтэ интэриэһиргиир, боруобаланан көрөргө быһаарынар. Биригэ үлэлиир тракториһа тиһэ ыалдьан сордонорун көрөн, сыһааһын имэрийэр. Ыарыы характан сыһыны ылыт курдук аһар. Анараа киһи соһуйар, бэйэтэ да сөһөр. Дьэ, итинтэн ыла кыра-кыраалаан дьон сис,

сүһүөх ыарыылары эмтээбитинэн барар.

Иэдэһэн хаһан баҕарар күүппэтэх өттүгүттэн буолар. М. Татаринова алдас туттан кыһын сирэһин уксууһунан сизээр. Оҕо сирэйэ бааһыгар, эмтэһэн оһор да кыһыл бээтинэ хаалар. Кыыс оҕоҕо бу иэдэһэн дьыала. Александр Егорович бэйэтэ көрөн, тылланан икки сеане биэрэр. Кыыс оскуола оғолоругар «Кэрэчээнэ-Куо» конкурска манҕайгы миэстэни ылар. Мантан ордук быһаарыы наадата суох буолуо.

Александр Егорович 1999 сылга сайын үөрэнэн «Огоһулааһын уонна ойууннаан эмтээһин ньымалара» диэн квалификацияҕа МНА президенттэн В.А. Кондаковтан диплом ылар. Онон дьыннээхтик ылсыһан үлэлээн эрэр. Билигин дьыалэринэн сылдьан эмтиир. «Күннэ 3-4 эрэ киһини эмтиибин, оччоро эмтиир дьайыым тийимтиэ буолар», — диир. Дьыннэһэн эмтэһин бағалаах элбэх. Онон ханна эрэ хос

биэрэн, бу айылдаттан айдарылаах киһиэхэ күүс-көмө буолуохха баар эбит.

Дьэ, аны киһиэхэ эмтэммит дьон тылларын истиһиҥ:

П.Г. Ноговицын, «Урожай» б/х баһылыга:

— Быһыл кыһын мас охторо сылдьан, маска баттатан атаһын улаханник өлөрөн, кыайан хаампат буолбутум. Ону Александр кэлэн имэрийэн эмтээн нэдиэлэһэн атаһыгар туран үлэлээн барбытым.

Сеня Игнатев, республика көнүл тустууга оғолорго хас да төгүллээх чемпиона:

— Дьокуускайга туста сылдьан илиибин өлөрбүһүн врачтар тостубут диэн гипсэлээн кэбиспиттэрэ. Александр Егорович көрөн: «Тостубатах, иһиирэ хонһубут», — диэн икки күн имэрийэн эмтээбитэ, ыарыыта аһан Благовещенскайга тустан кэлдим. Манна даҕатан эттэххэ Сеня эмтэнээт да, баран ситиһилээхтик тустан Россия финалыгар кириэ.

Саха эмчитэ - Айыы оғото, айылдаттан айдарылаах, Айыы өтгө баһыйар, үтүө өтгө үгүс Үрүн Аар Тойон үрдүк үтүө дьүүлүһүн, Одун Хаан ыйааһынан, Дьылға Хаан эппитинэн, Танҕа Хаан түһүнэн Орто дойду дьонун эмтииргэ ананан төрүүр дииллэр. Инникитин Александр Егорович айылға биэрбитин өссө сайыннаран, бар дьонун абырыы, араһаччылыы сылдыа диэн эрэннлэр. Бүтэһикпэр үөрэппит учуутала, Хатырык орто оскуолатын 70 сыллаах юбилейыгар, О.И. Шапошниковта эппит тылынан түмүктүүбүн: Манньк үөрэппит оролоох буоламмын, кыайан хаампат киһини үтүөрдэн бу кэлэн юбилейды туһарбар Александр Егоровичка махталым улахан».

Эмчит киһиэхэ ыарыы эрэйиттэн-мунгутан быһаабыт бар дьонун махтаалыттан ордук күндү суох буолуо.

Эрчим ВАҔЫЛ

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАТЫТТАН

ПСИХОЛОГИЯ — ИНТЭРИЭНИНЭЙ НАУКА

Билингви кэмгэ хас оскуола аайы анал психологтар үлэлиллэр. Кинилэр үлэлэрин ис хооонун идэлэрин аата кэспир дии саныбын. Биһиги оскуолабытыгар психологана Жиркова Елена Николаевна үлэлиир, кини араас өрүттээх үлэни ыттар. Үһүс чыппэр бүтүүтэ интэриэнинэй психология нэдиэлэтэ буолла.

Вастакы күн «Кустук» диэн оонньуу ытыллыбыта, ол эбэтэр сарсыарда оҕолор уонна учууталлар оскуолаҕа хайдах туруктаах, наставаннаах кэлбиттэрин быһаары. Хас бирдии киһи өгү бэйэтэ талан ылар. Түмүккэ араас дьүһүнү элбэх киһи талбыт, онон оскуолаҕа үгүстэр сырдык, эрэмнэ санаалаах кэллэлэрэ билиннэ.

Иккис күн оскуола историйын уонна оскуола үлэнигэрин төһө үчүгэйдик билэргин быһаарар «Следопыт» диэн оонньуу буолла. Биирдии кылааска уоннуу боппурус бэриллэр. Манна кыра кылаастарга 3 «а», улахааттарга 11 «б» кылаастар кыайан түмсүүлээхтэрин көрдөрдүлэр.

Онтон салгыы 5-11 кылаастар үөрэнээччилэригэр «Мин сөбүлүүр учууталым портрета» диэн анкетирование ытыллыбыта. Саамай элбэх куолаһы омук тылын учуутала Колесова Айталина Николаевна уонна география учуутала Винокуров Андрей Егорович ылан бастаатылар. Анкетированиены үөһэ кылаас оҕолорун түмсүүтэ сайдан ыттар.

Төрдүс күн оскуола психологтарын улуустаары семинарда буолла. Кинилэргэ анаан 2-с кылааска (учуутал Винокурова С.Н.) араас диагностикай урук буолла.

Оскуолабытыгар 1998 сылтан үлэлиир социально-психологическай сулууспа (СПС) үлэ-

тин социальная педагог Данилова С.Р. сырдатта.

Бэһис күн «Алаһа» эдэр ийэлэр кулуутара тэрийиитинэн оскуолаҕа кириэн иннинээри саастаах оҕолорго, төрөспүттэригэр аналаах психологическай оонньуу интэриэнинэйдик барда. Үс дьыэ кэргэн кытынна. «Саһарҕа» төлөбүттэн Полина, Леонид Винокуровтар уонна кыыстар Алена, «Чолбон» төлөбүттэн Матрена, Николай Винокуровтар уонна оҕолор Урсун, Күбэйэ, «Чэчир» төлөбүттэн Екатерина, Михаил Тихоновтар уонна кыыстар Катюша кытынылар. Бу оонньуу түмүгэр хас бирдии дьыэ кэргэн оҕолорун оскуолаҕа киирэллэригэр бэлэмнээх буоларыгар дьарыктыылара уонна тэрийэллэрэ көстөр.

Психология нэдиэлэтэ «Сага үйэ оскуолатын тутатыт» диэн оонньуу-биэчэринэн түмүктэннэ. Оҕолор хара, араҕас, халлаан күөх, кыһыл өҥнөрү талан 4 хамаандаҕа араҕыстылар уонна сага үйэ оскуолатын бырайыагын, эмблемэтин, гимнин айыыга күүспүтүн холоһунтубут. Бары хамаандалар улаханньык кыһаллан үлэлээтилэр уонна түмүгэр араҕас өҥ хамаандата саамай элбэх киһини түмэ тардан бастаата. Араҕас өҥ — ол аата үтүө санаа, инникигэ эрэл, дьулуур өҥө кыайда. Онон биһиги ортобугулар сырдык санаа баһыйар эбит диир бары да үөрдүбүт.

Психология нэдиэлэтэ хайдах барбытын кэспээн туран мин психологпытыгар Елена Николаевнага үлэтигэр үгүс үтүө дьыаланы багарабын.

БОРИСОВ Кеша,
8-с кылаас,
1 Хомуस्ताах
орто оскуола

ҮӨРЭНИЭХХЭ! ҮӨРЭНИЭХХЭ! ӨССӨ ТӨГҮЛ ҮӨРЭНИЭХХЭ!

Үгэс буолбут үөрэх бастынардын слета буолла. Быылгы үөрэх дьылыгар 16 үөрэнээччи туйгунуук үөрэммит. Кинилэр орголоругар Солдатова Аня (2 кыл.), Березкина Наташа, Винокурова Аня, Тихонова Марианна (3 «а»), Сысолятина Наташа, Слепцова Олеся (4 кыл.), Охлопкова Даша, Свинобова Надя (6 кыл.), Алексеева Аня (7 кыл.) баллар.

5 «в» кылааска 16 оҕо үөрэнэр, бу кылааска 7 туйгун үөрэнээччи баар: Барашкова Надя, Жиркова Аня, Иванова Надя, Колесова Маша Ал., Колесова Маша Сем., Софронова Маша, Федотова Дуна. 9 оҕо үчүгэйдик үөрэнэр, онон үөрэти билии хаачыстыбата 100%. Кинилэр быыл математика предметин атын оҕолордоор элбэхтик дьаныһан үөрэттилэр, үгүс ахсааннаах холобурдары, задачалары араас ньыманан суоттаан тириттилэр-хоруттулар. Оҕолор түмүктэриттэн бастакы учууталара Степанова М.Г., Николаева В.П., кылаастарын салайааччыта математика учуутала Баишева М.К., төрөспүттэрэ сэмэйдик үөрэллэр, астыналлар.

Элбэх кылаас коллективтара үөрэххэ үчүгэй түмүгү көрдөрдүлэр. Ол курдук 2, 3 «а», 3 «б», 5 «а», 5 «б», 5 «в», 6, 7, 9 «а» кылаастар 100% үөрэти билини ситистилэр.

11 «а», «б» кылаастан Алексе-

ев Ваня, Аргунова Уля, Васильева Иванна, Дьяконова Алена, Колесов Дима, Ощепкова Ньургуйаана, Прокопьева Яна, Баишева Яна, Сивцева Дина, Шарашова Сардаана үчүгэй үөрэтинэн оскуолаҕа олохторун түмүктээн эрэллэрэ хайдаллаах.

Слекка туйгун уонна бастың үөрэнээччилэргэ үтүө тыллар ананылар, бириэмийэлэр туттарылынылар. Предметтэринэн араас билии-көрүү оонньууларын учууталлар ыттылар, оскуола остолобуойун үлэнигэрэ миннигэс астаах анал остуолу бэлэмнээн күндүлээтилэр.

Үйэни түмүктүүр 2000 сылы бэлиэтээн билигин үлэлиир уонна сыннааланган олохтор пенсиялар-учууталлар харчы түмэн «2000 сыл бастың үөрэнээччигэ» диэн ааты ылыахтаах үөрэнээччигэ анал бириэмийэ олохтообуттара. Ити бочуоттаах аат уонна стипендия үөрэх бастыңгар 11 «а» кылаас үөрэнээччитигэр Колесов Димаҕа туттарылына. Дима — үөрэх бастыңа, үс сыл «Сирдыт» түмсүүнү салайда, улууска, республикаҕа биллэр спортсмен буола үүннэ. «Инникитин дараны төрөбүт оскуолам, нэһилиэгим аатын түһэн биэрбэт курдук үөрэним, олоорум», — диир бар дьонугар махтанан туран мэхтиэлээтэ.

«Кэлэр үйэ — эниги илигитигэр» диэн девизтээх үөрэх бастыңгарын слетугар 16 туйгун, 108 бастың үөрэнээччи кытынна. Бу элбэх учуутал сыраллаах, кыһамнылаах үлэлэрин түмүгэ буоларын кэрэһэлиир. Үчүгэй чинг билиилээх ыччаты ииттэхпитинэ кэлэр үйэҕэ дьиннээх хаһаайын курдук үктэниэхтэрэ диэн педагог коллектив бигэ санаалаах.

М. ИВАНОВА,
Маша СОФРОНОВА,
1 Хомуस्ताах оскуола

Улуу Кыайыны 55 сылыгар аналаах аҕа саастаах дьон I фестивалларыгар 2 бөлөххө 10 кулутуп 6 бөлөхүнэн түмсэн кинигэ программалаах үчүгэй концерттары бэлэмнээн жюри дьүүлүгэр туруордулар. Ветераннар эбиэттэрэ нэһилиэк аайы тэрийэр агитационнай-маассабай үлэни кыайа-хото фестиваль үрдүк таһымна барбыта чуолкай.

Сценаҕа турбут 6 концертнай программаны кылгастык ырытар буоллаха, Партизан нэһилиэгин программата биир идеяны теманан үрдүк таһымна ааспытын этэн туран I миэстэни ылыаһын ылыбытын бэлиэтир наада. Ол курдук Партизанга уруккуттан биллэр үчүгэй драмколлектив, үгүс үчүгүтүтэр, биирдилээн толороочулар уонна Никольская ырыаһыт дьахталлара билигин да айар-тутар тэтимнэрин ыһыкта иликтэрин өссө биирдэ итэргитилээхтик көрдөрдүлэр. Манна олохтоох автор В.П. Жирков «Ржев куорат» хоһоно, «Ветераннар» ырыата жюри үрдүк биһирэбилэ ыла.

Дьахталлар 60-с сылыаха муоданы уонна билигин авангарды көрдөрбүттэрэ сонундук көһүннэ. Жанрынан бары көрүгү хабан Салба, Таастаах, Искра холбоһуктаах, Бөтүг, Түбэ уонна Көбөкөн ветераннарын уус-уран коллективтара олус интэриэнинэй, сонун программаны көрдөрдүлэр. Модуттар олохтоох историчны үөрэтэн концерттарын биир театралызованнай представление оронон, дьахталлар көхтөөхтүк кыттан драматической, вокальной-хоро-

ФЕСТИВАЛЬ ХАРДЫЫЛАРА

вой коллектив урукку базата сүтэ илигин көрдөрө.

II Хомуस्ताаха 60-70-тан үөһэ саастаахтар хото кыттыбыттар, түмсүүлээхтэрин, көхтөөхтөрүн бэлиэтир наада. В. Харысхал «Сэри тыйыс тыына» драматтан быһа тардылары бөтүгнэр 3 хартыынаны, салбаңнар үчүгэйдик бэлэмнээн туруордулар. Үгүс үчүгүтүтэртэн Көбөкөнтөн солдатскай теманы Егор Орлов, Екатерина Захарова олус чарыһайдык, кыахтаахтык толорон көрөөччүлэр уонна жюри биһирэбилэ ылылар.

Бөтүгтэн «Хотят ли русские войны?» ырыатын үчүгэй таһымнаахтык толорбут сцена ветеранын Константин Оверстовы, кырдыарас учуутал П.И. Винокурованы, чабырҕахыт Н.С. Суздальовы, Сорук-Боллур ырыатын толорбут кырдыарас учуутал В.Н. Макаровы Көбөкөнтөн биллэр ырыаһыты, дэңгиз көстөр бас куоластаах Иван Сивцевы, ырыаһыт Иван Колесовы, Искраттан ырыаһыт Анатолий Ивановы, Таастаахтан музыкант, мелодистка Наталья Замаратскаяны, икки дуэты: Бөтүгтэн Кугдановтары, Искраттан Замятиннары бэлиэтибит. Түбэттэн Ф. Дьяконованы, О. Варданованы.

Программаларга быыл элбэх уус-уран аады киирбитэ биһиги кыттааччыларбыт тыл-өс, идея, общественной позиция өттүнэн буһан-

хатан, ханнык да поэттан итэргэ суох бэйэлэрэ айбыт хоһооннорун дьон дьүүлүгэр таһаарар буолбуттара үөрдөр. Модуттан И.И. Чирков бэйэтин икки хоһоонун аахта, Көбөкөнтөн Михаил Потапов «Көбөкөн», Ю. Потапов «Сүрэхтэн сүппэки», Салбаңтан Анна Сафронова «Эбэбэр аныбын» хоһооно көрөөччүлэр уонна жюри үрдүк сыанабыллы ылылар.

Бу бөлөххө II Хомуस्ताаха эрэ композиция эбэтэр пьеса турбатах, уоннааһылар бары композиция таһынан иккилии хордаах, икки ансамбллаах бөдөн маассабай көрүгүнэри кыайа тутан үчүгэй академическай концерттары туруордулар. Сцена оформлениетыгар, кестүүмнэригэр, атрибуткаҕа, видеосюжетка, эмблемэҕэ, рапорга тийэ туттар үгүс сыраларын биирдилэр Партизан, Модут нэһиликтэрэ.

1-кы м. Партизанга, 2-с м. Таастаах, Искра, Салбаң бөлөхөр, 3-с м. Көбөкөнтөн буолла. Бөтүг, Түбэ 4-с, Модут 5-с, II Хомуस्ताах 6-с буоллулар. Инникитин бу бөлөхтөргөн Бөтүг, Түбэ коллективтэ (сал. М. Павлов, Р. Дмитриева) үгүсүгүт специализация, оттон модуттар бааянска наадыһыларын сөпкө быһаараллара наада эбит.

Ф. ЛУКИНА,
жюри чилиэнэ, культура үлэтин ветерана

БАСТЫННАР ЧИЭСТЭННИЛЭР

Ханнык баҕарар дойдута инникигэ сирдир, кэрэҕэ утуйар, холобур буолар, дьон киэн туттар геройдара баар буолаллар.

Биһиги оскуолабытыгар онук эрэлбитинэн үөрэх туйгуннара уонна ударниктара буолаллар. Оҕо сүрүн үлэтэ — үөрэх. «4», «5» сыанага үөрэнэр оҕолорбут элбэхтэр. Куруутун төгүрүк «5» сыанага үөрэнээччилэр эмиз аҕыйаа суохтар. Кинилэринэн киэн туттабыт, кинилэри холобур оҥостобут. Үөрэх бастыңгарын чыэстир слету ытыгы биһизэх, Хатың Арыы орто оскуолаҕыгар соторута аҕа буолан ааста.

Кинилэри эрдэлээн, баҕа санааларын эгитилэр: оскуола директорун солбуйааччы Р.Г. Попов, нэһили-

эк, улуус убаастың кинитэ, Хатың Арыы нэһилиэгин ветераннарын сэбиэтин председателэ Е.П. Рожина, Россия үтүөлээх учуутала, тыыл ветерана Е.Ф. Маркова, аҕалар түмсүүлэрин председатели солбуйааччы Т.Т. Григорьев. Сценаҕа ыңгырыллыбыт туйгун үөрэнээччилэргэ уонна ударниктарга учууталлар, спонсордар бэлэхтэрин туттартаатылар.

Биһиги оҕолорбут сыл ахсын улууска ытыгылар предметнай олимпиадаларга кыттан өрүү миэстэлэнэллэр. Быыл дараны ситиһиллэр элбэх. Кинилэри завуч Е.Н. Гаврильева эрдэлээтэ, үтүө баҕа санааларын этэн туран, бэлэх туттартаата. Маны таһынан оҕолор

спорт араас көрүгэр: дуобакка, саахымакка, тустууга о.д.а. ситиһилээхтик кыттан сылы түмүктээн эрэллэр.

Оҕо үчүгэйдик үөрэнэрингэр төрөспүт ороула улахан. Төрөспүт оҕону кыһамнылаах буоларга үөрэт, иллэҥ камин туһалаахтык атаарарыгар көмөлөһөр. Көрсүө, сэмэй, үөрэҕэр бастың оҕолоох, ол төрөспүт дьоло. Төрөспүт комитетин председателэ В.К. Винокуров активнай төрөспүттэргэ махтал суруктары туттарда.

Бу үөрүүлээх кэрэ кичэни оскуола бастың ырыаһыттарга, музыкальнай оскуолабыт үгүсүгүтүтэри кыргэттилэр. Инникитин үчүгэй үөрэхтээх оҕо элбээтэринэ учууталлар уонна төрөспүттэр үөрүүлэрэ өссө улаатыа.

Вероника МАЛЬЦЕВА,
9 кыл., Хатың Арыы

ДЬОҢУННААХ КИҢИ

таһынан «Сыккыс» диэн литературнай куруһуокка уонна киһэтин «Үрүң Уолаңга» дьарыктанар эбит. Бэйэтин кылаар, эт-хаан өттүнэн сайдан күүстээх буолуон баҕарар. Онтон «Сыккыс» литературнай түмсүү өй-санаа өттүнэн сайыннараар, элбэх билиини ыларын.

Илья учууталын Евдокия Давыдовнаы наһаа сөбүлүүр, кини курдук саха тылын баһылаабыт дьирин билиилээх, өйдөөх буолуон баҕарар. Евдокия Давыдовна Ильяҕа Ийэ төрүт тылыгар таһталы иҥэрэр. Уолчаан литературнай түмсүүгэ иккис сылын сылдар да син элбэх хоһоонордоох. Кини тула өтгө кэрэ буолуон баҕарар эбит уонна улаханньынкыралыын бары дьарыктаах буолан үлэли-хамныы, үөрэ-көтө сылдыахтары. Кини ээл-дээл туох да дьарыга суох сылдар оҕолору сөбүлээбэт, оннооҕор кинилэр кылаастарыгар биер табахтыр уол баарыттан, билиҥиттэн доруобуйатын сүтэрэриттэн сонньуйарын биллэрдэ.

Илья хоһооннорун бэйэтин тус көрүүтүнэн көрөн суруйар эбит, онтон биер хоһооно «Мэник-тэник оҕолор» диэн ааттаах. Бу хоһоонунан Илья оҕолору айылҕаны харыстытыларыгар ыңгырбыт.

Мэник-тэник оҕолор
Мэнигийнэн кэлэннэр

Чыычаах уйатын көрөннөр
Алдьатарга соруммуттар.

Ийэ чыычаах эрэйдээх
Айманан, абаран
Оҕолорун көмүскээн,
Эргийэ көтө сырытта...

Оҕолоор, айылҕаны
Харыстыр буолун!
Мэнигили сылдыаңгыт
Буортуну оҕоруман.
Хоһоон автор олоду тус кэтээн
көрүүтүнэн суруллубут буолан
аарда чыга тийим тиэ. Бу хоһоонун
Илья оҕолору айылҕа харыста-
быллаахтык сыһыаннаалларыгар,
чыычаах уйатын алдьалпаттарыгар
ыңгырбыт.

ЧОППУСКАЛАР
Кып-кыра чоппуускалар
Күн сири көрөннөр
«Чып-чаап» диннэр
Ийэ сири аймаатылар.

Ити курдук Илья тугу сэгээрэ
көрбүтүн хоһоонунан санаатын этэр-
гэ кыһаллар. Киһи иннин тымыкта-
нан көрбүтэ суох, ол гынан баран ба-
ҕар Ильяттан биһиги сахалыы тыл-
лаах нуорот биер Илья Чарылдан
курдук киэн туттар поэһит тахсан
кэлээрэй диэн эрэннээхпиз.

Зинаида ТИХОНОВА.
Нам с.

БЫРАЙЫАКТАРЫН КӨМҮСКЭЭТИЛЭР

Биһиги улууспут иискэ-үлэҕэ үөрэтэр энтузиаст-учууталлара үөрэтэригэр, саганы кылларыгэр холонон көрүүлэрэ сылтан сыл элбээн иһэр.

Бу дьыл муус устар ыйыгар НПУ базатыгар, «Технология» предметин бырайыактарың ньыматыгар улуус оскуолаларың икки ардыларыгар олимпиада ытытылына. Манна 8 оскуолаттан 27 үөрэнээччи айар бырайыактарың көмүскэтиллэр. Ааспыт үөрэх сылын олимпиадаҕыгар тэҥнээтэххэ, оҕолор «Дизайн папка» ирдэбилин биллэ кэҥэспиттэр, тупсарбыттар, чуолкайдик, иннигэһа суох көмүскүүр таһымнара үрдээбит. «Дизайн папка» уонна «Технологическай» этап түмүктэрэ тутатына таһаарылыбыттар. Онтон айар бырайыактары көрүү уопсай түмүгэ

манньык буолла. Мастан оҕоһука 7-с кыл: 1 миэстэни Стручков Сеня «Машина» -225 б (сал. Стручков Ф.С., Бөтүг о/о), 2-с миэстэни Аргунов Сеня «Рейсмустар» -195 б (сал. Гаврильев В.Г., Хатың Арыы о/о), 3-с миэстэни Ширяев Антон «Станок для чистки ягод» -186 б (сал. Винокуров Г.Г., II Хомуस्ताах о/о).

Тимиртэн оҕоһука: 1 м. - Попов Коля «Угольник» -207 б (сал. Иванов С.С., Бөтүг о/о), 2 м. - Винокуров Петя «Савок, лопата» -193 б (сал. Дьяконов М.Д., Модут о/о), 3 м. - Николаев Володя «Якутский нож» -187 б (сал. Сысолятин Ф.Н., I Хомуस्ताах о/о), 3 м. - Макаров Коля «Уголок дощ. колбынка» -187 б (сал. Гаврильев В.Д., Хатың Арыы о/о).

Кулиарияҕа 7 кыл: 1 м. - Самсонова Уля торт «Счастье» -200 б (сал.

Амосова Н.Н., Хамаҕатта о/о), 2 м. - Борисова Оля «Селедка в шубе» -198 б (сал. Павлова Л.П., НСП-2), 3 м. - Сыроватская Лия «Винегрет» -195 б (сал. Винокурова А.А., Хатың Арыы о/о).

Иис оҕоһукуттарга 8 кыл: 1 м. - Козлова Тома (НПС-1) «Шапочка» -229 б (сал. Ядрихинская Ж.С.), 2 м. - Степанова Паша (Хам.ОО) «Подарочный набор для шитья» -219 б (сал. Амосова Н.Н.), 3 м. - Лукина Даша туостан (Бөтүг о/о) «Кружево», панно «Солнце» -206 б. Оскуолалар икки ардыларыгар уопсай түмүккэ 1 миэстэни Бөтүг орто оскуолаҕа ыла, 2 м. - Хатың Арыы, 3 м. - Хамаҕатта орто оскуолаҕа тигистилэр. Жюри састабыгар НПУ преподавателлэра: Рехлясов Р.С., Стручков В.В., Никитина А.В. үлэлээтилэр. Училище административтыгар, преподавателлэригэр улуус учууталлара махталларын тиэрдэллэр.

А. ЗАМЯТИНА

КЭРЭ ЭЙГЭТИГЭР

УОЛАТТАР ХОРДАРА

Нам селотун уолаттарын хора 5 сылын туолар. Биримэстэ түргэнник ааһар. Аан бастаан тэриллибитигэр республикатаады «Барданы» көүлээһининэн улуус баһылыга Ядреев А.Н. өйөөн I Аан дойдутаады овордор хордарын фестивалыгар «Артекка» баран ыллаан-туойан, Аан дойдуга биллибит хор коллективтарын кытта алтынан, албэх кэс тылы истэн кэлбиппит.

Улабигин суол ортотугар тохтотумаары салгы уулээн кэлибит. Хормейстер Е.П. Новгородова, концертмейстер Е.М. Семенова сүрүн үлэ кэнниттэн үтүө суобастаахтык общественнай норууруска курдук 4 сыл камнаһа суох үлээтибит, түмүгү көстөн эрэр диибит. Улууска ытыллар улахан мероприятияларга кыттабыт. Быыл саас Дьокуускайга аан бастаан «Поющая Туймаада» дьин овордор хоровой коллективтарын көрүү-конкурс буолан ааста, куорат оскуолаларыттан элбэх коллектив кытынна. Соторутаагыта республика радиотын биэриитигэр жюри председателэ музыкальнай училище преподавателэ, хормейстера Антонова Л.С. интервьютугар: «Миэстэлэспит коллективтартан ураты өссө кими чорботон биэриитигэр улахан сынабыл бэриллибитин курдук саныбыт.

Улууспутугар ытыллыбыт овордор хордарын көрүүтүгэр I миэстэни ылыбыт. Маньк көрүү сылын айы буолуон наада. Билигин биһиэхэ 50-ча оро дьарыктанар. Село биэс оскуолатыттан оворлору экирэтэн, муньан ыллалар,

нэдиэлэ 4-5-тэ дьарыктанар манан дьыала буолбатах, сорох оворлорбут музыкальнай оскуола, хорга, өссө эбэн бэйэтин үөрэнэр оскуолатыгар эмиэ сылдьар, оонон биир оро хас да куруһуокка сылдьар, норууускаларанар. Уол оро куолаһа кыргыттартан атын, 12-13 сааһыгар куолаһа уларыгар кэмэ кэлэр. Быстах кэмгэ ылыбырын тохтотуохтаах. Коллективтыгар көтүшкэкэ ылыыр оворлордоохпут: Сивцев Марьян, Кутуков Алеша, Шапошников Стас, Дьяконов Ян уо.д.а.

Биһиги коллективны уратыта дьин академичекай хайысхалаах, ол аата классиктар айымньыларын истэ, ылыбы үөрэнэлэр, билигин 3 куолаһынан арааран ылыбытыт, доҕууола суох (акапелла) толорорго холонобут, сахалы, нууччалы, украинскай, английскай тылын ылыбытыт.

Маньк этиилээхпин: инникитин уолаттар хордарын үлэлэтэр буоллаахха культура, үөрэх отделлара, музыкальнай оскуола, оскуола директордара, иитин үлэтин завучтара бары сүбэлэһэн биир сыал-сорук турсурунан, кизг программа оворон биир улахан уолаттар образцовай хордарын тэрийиэххэ наада этэ. Нам улууһа үнүкүлэрин республика биллэбит, аны хорбутунан тахсыабын дьин этэбин. Баар коллективы ыспакка, танаһынан-сабынан хааччыйан, кизг иитэр үлэни ытыахха баар этэ. Оттон биһиги, специалистар, өйбүл баар буоллаһына инникитин да үлэлииргэ бэлэммит.

Е. КУТУКОВА, уус-уран салайааччы, ССРС культуратын туйгуна

КЭРИЭСТЭБИЛ

Күндүтүк, истинник саныыр, убаастыыр, киинин кизн туттар, улахан сүбэһит дьүөгэбит Дягилева Евдокия Романовна бу орто дойдуттан барбыта түөрт уон хонуга буолла.

Дьыл - хонук дьин этэлэрэ кырдык да мээһэ эттиллибит эбит. Бу соторутаагыта курдук этэ 1960 сыллаахха Дуна Дягилева Бүлүүтээги педучилищегэ экзамен туттаран кириэр учуутал кыһатыгар үөрэнэр дололо тиксиптэ.

Орто унуохтаах, бэйэтигэр сөп эттээх-сииннээх, сүрдээх ис кирибэх дьүһүннээх, хап-хара харахтаах сүр эйбэс мичээр-дээх, кимизэх барытыгар кыһамньылаахтык сыһыаннаһар, сытыы-хотуу тыллаах-өстөөх эдэркээн кыысчачан тула студенттар тоҕуоруулаһалара.

Дуна училищегэ үөрэнэ кириэн иннинэ Саңгаардаагы орто оскуола баһаатайдаабыт буолан иитэр-үөрэтэр, салайар үлэ бийигиттэн барыбытыттан сытыаах этэ, оон студентрофком председателин талыллан икки сыл устата студенттар ортолоругар араас көрүннээх үлэлэри илээн-сағалаан ыытара, субоунуукуттаран сағалаан курстарынан ытыллар студенттар художественнай самодеятельностыгар тийэ. Ону таһынан студенттар олохторун дьаһахтарын тупсарар үлэтин ыытара. Оон Дуна студенттар ортолоругар сүрдээх улахан авторитетинан туһанара. Кизн эппит тыла-өһө биһиэхэ сокуон этэ. Дэлэҕэ да биһиги студенттар ыралыахпыт дуо Дуна Верховнай Совет салайааччытыгар тийэ үүнэн тахсара буолуо дьин, онук улахан салайар дьоруудаагы, тылыгар ылыһынарылааҕа, үлэ-үөрэххэ бэйэтинэн көүлүүрү, хаһан да туораттан көрөн турбат этэ, куруук үөрэ-көтө сылдьара, олоххо, сырдыкка сүрдээх улахан тардыһылааҕа. Кизн тулаайахтык улааппыт кураас оро сааһын кимизэхэ да кэпсээбэт этэ. Оон биһиги оччолорго кизини төгүрүк тулаайах да буолуо дии санаабат этибит, онук олохторун толору дьоллоор. Оччоттон кизн бэйэтин тус кыһалатын кимизэхэ да соннообот эбит.

Оон биһиги кизн курдук олоххо, кэрэҕэ тардыһы-

1649 сыллаахха муус устар ый бүтүүтэ нуучча Улуу Кинээһэ Алексей Михайлович «Кытарары-кыбары хааччактыырга» дьин аналлаах дьаһалы сахпыта, булгуччулаах уураады тобулбута. Оон Урут Таас куораты күнүстэри-түүннэри уоттан уонна урууттан кичилээхтик эргистээн көрүүнү күүһүрдэргэ, куйааска-курааһа, сиккиэр тылаах күннэргэ бары ураалаах охоттору оттору, хараһаҕа тымтыгынан, чүмэчинэн сырдаттары барысоро, кутааланыны тумнарар уулаах иһиттэри бэлэмнири модьуйбута.

ЫЛЫННАРАР ДАПСЫЫРДААҒА

Бу дьонун уураах туолуутун болдойот чоловор, ити ыйыгы-кэрдиҕэ этиллибит истибит эрестин аата-суола чуолкайданан, кимэ-ханьыга быһаарыллан тустаах боярынан такайыллан балаардаппакка, тарангытыллыбакка таһыллан тараах иннинэн кэһэттиллэн сэрэх сиэрин ингэри-нээр. Оттон тус дьалбаа быһытынан быһпастылаах баһаары балысханнаппыт Госудаар Тойон овору одурууннаах дьоруот уорунан дьон-норуот иннигэр тоҕо туохха буруйданара биригэбэрденэ биллэриллэн былаахыга хам бааллан баһа быһа охсуллара.

БҮӨБЭЙДЭНЭ ТАКАЙЫЛЛАНЫ

Аныгы сайдылаах сахтаҕа олустук туттан, салаһыны сананан кырыыстаах ыар дьаһыһы сорунан суудайан туран овороччу даһаны итинник эрчимник эллемэт, онук холустук чоһуллубат. Оттон алдас эбэтэр соруйан уоту ыытан аһым алдырхайы ааһаһааччы чопчу туоһуланан, сирийэн силиэстийэлэһэн баран биридэ суут олборор овордулуон сөп. Ол эрэ кэнниттэн аллылаах алдырхайы ырытыллан, омсолоох содула суоттанан хоромньутун оворсорогу урууллар.

ӨЙДӨТҮҮӨЙӨБҮЛЛЭЭХ

Сайыһы уоттан суостаах кэрчик кэмгэ бэлэмниини сылааһы тэриллэр. Сорох сатаҕай дьаһалттан тардыматтар, дьикэтээх кэмэлдэбит дьиксимэттэр сэмэ сунха мөһүннэрин боруостаабакка уһатан умуннараҕа холоноччулар. Намга суут старшай бириестинэн Николай Никитич Харитонов үлээһиттэн үөрэтиһини көдүүстээх көрүгэ тэһүүлэнэ. Ыстарааһын 15 хонук иннинэ киллэрбэккэ кутунаааччы 182 солк. өрө тэптэрэн төлүүргэ күһэллэр. Оччотугар ирдэбили билинээччи, биһирээччи тулхадыйбат туруктанара, эңирээбэт эйгэлэнэр чахчы.

ГАЗ ГОРЕЛКА СУОСТААХ

Намга муус устар 18 күнэ кизнэ б ч. 50 мун. Салбан уул. 15-гэр «Якутгазпром» олбуорун мунугар АГРС оператора Кириллов В.Е. чаһынай хотоно умайда. Манна хотонугар 2 куруолук тутан турбута уонна быһдыанна. Бу быһылаан хаһаайын бэйэ оностуу тимир оворор газ горелкатын холбоһунуттан буолла. Кириллов В.И. баһаартан сэрэҕэ суох буолуу быраабылатын кэһини иһин ыстарааптанна. Маньк түбэлтэ «Якутгазпром» тэрилтэҕэ надзорнай органы кытары, «Ленагаз» курдук сабыһаах акционернай обществон кытта сибээстэспэттэриттэн, үлээспэттэриттэн таһыста.

О.П. ВИНКУРОВ, ОГПС-18 ГПН госинспектора

ылаах буоларга кыһалларбыт. «Учуутал олоххо наар инники кирбиҕэ сылдьахтаах, үлэһит, кизн быһытынан дьонго-сэргэҕэ, овору өрүүтүн тыһынаах холобур буолуохтаах» диир. Ол принцибин оловун бүтэһик күннэригэр дылы тутуһан барда.

Дуна икки сыл Бүлүүтээги педучилищени ситиһилээхтик үөрэнэн бүтэрэн 38 сыл устата учуутал үрдүк аатын үрдүктүк тутан кэлбит.

Кизн үлээһитин тухары үөрэтэр-иитэр үлэтигэр санаттан саһа ньымалары туттарга кыһаллара. Сүрдээх кыһамньылаах учуутал үөрэтэр-иитэр оворлору кыраларыттан олоххо сөптөөх суолу-иһи тутуһан кизн сирбэт, дьон-сэргэ кинилэринэн кизн туттан үлэһит дьон буолан тахсаларын туһугар үлэтигэр-хамнаһыгар остуруулары кыһаахото туттара. Остурууларынан чизһинэй, кырдыксыт, үлэһит, кыраны-кыамматы аһынар, көмөлөһөр, күүстээх, доруубай, өйдөөх, үрдүк билиилээх буолан тахсаларыгар иитэрэ, такайара.

Үөрөһит оворлору улаатан, үлэһит буолан баран учууталларын Евдокия Романовнаны кытта сибээстэрин быспаттара, кизини кытта үөрүүлэрин-хомолтолорун, олоххо ситиһилэрин наар үллэстэ тураллара, кизнэхэ үөрөһитин, үтүө-сырдыкка уһуйбутун иһин өрүү махтаналара.

Учууталга оро, төрөһүт махтала - ол буоллаҕа туохтааҕар да улахан нағараада.

Евдокия Романовна бэйэтин дьүөгэлэригэр, коллегаларыгар, үөрөһит, төрөһүт оворлоругар, сизнэригэр, кэргэнигэр наар тыһынаах холобур этэ: олоххо, кэрэҕэ тардыһытынан, санаатын түһэрбэтинэн, кизини наар инники күөгүгэ көүлүүрүнэн, айылдыны, олову таптырыһынан, сылабатынан-элэйбэтинэн.

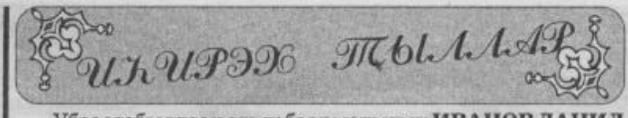
Кизн олову кылгас да буолар эбит. Евдокия Романовна инники оворор былаана элбэх этэ...

Кизини бэйэтэ да билбэтинэн ыарахан ыары, өлүү тыһыҕаҕа биһиги ортобу туттан илдьэ барда. Кизн оворлору, сизттэрэ, кэргэнэ, үөрөһит, иһит оворлору, коллегалара, дьүөгэлэрэ ыарахан сүтүктэннибит.

Ол гынан баран олох салдынар, оон Евдокия Романовна олоххо ситиспэтэх ситиһилэрин, санааларын оворлору, сизттэрэ, иһиттэрэ, үөрөһит оворлору ситирээхтэрэ, салгыахтара дии саныбыт.

Евдокия Романовна сырдык мессөһүнүн, мичээрин, олоххо тардыһытынан, олову таптырыһын биһиги дьүөгэлэрэ хаһан да умнохпугу суоҕа.

Бүлүү педучилищетыгар биһигэ үөрөһит дьүөгэлэрэ: Гуляева А.Е., Ядригинска К.К., Окочешникова Т.М., Тихонова З.А.

Убаастабыллаах аҕа табаарыспытын ИВАНОВ ДАНИЛ СЕМЕНОВИЧЫ 70 сааскын туолбуккунан итиитик-истинник ээрдэлибит. Кырдыһы кыттыспатын, ыары ыалласпатын. Оворлоргор, сизнэргэр сүбэ-ама, тирэх буолан өссө да уһун үйэлэн. Олоххо активнай позицияһын ыһыктыма.

Аптааньттан табаарыстарың, кыргыттарың

МАХТАНАБЫТ

Быһыл олунньуга күндүтүк саныыр ийэбин, эбэбитин, хос эбэбитин үлэ, тыыл ветерана Кутукова Мария Алексеевнаны уһун ыарахан ыары биһигини тулаайах хаалларан илдьэ барбыта. Мин кыыспынаан, сизнэрибинэн хайдах гынарбытын билбэккэ ытаһа овордохпутуна Кутуков Валерий Романович кэлэн доҕор, сүбэ-ама биэрбитигэр ис сүрэхпиттэн махтанабыт.

Ис-тас үлэтигэр көмөлөспүт дьоммутугар С.П. Куличкин, С.П. Пестеревка, П. Никифоровка, И. Харитоновка, С. Харитоновка, М. Дьяконовка, ыалларбар О.Н. Колесоваҕа, Е.П. Максимоваҕа, Антонина Михайловнаҕа, П.Д. Ушницкайга, И.Е. Кириллинаҕа, С.Г. Кириллинга уо.д. ис сүрэхтэн сатаан этиллибэт махталбытын тизрэдэбит.

Ордук чуолаан ыарахан кэммитин тэнгэ үллэстибит, сүбэ-ама биэрбит, өйбүл буолбут таайытыгар Г.К. Эверстова, В.Р. Кутуковка I, кизилгэр дьикэттэригэр махтанабыт, бары дьолу бағарабыт.

Биһиги кыаммаптыын өйдөөнөр үбүнэн-аһынан көмөлөспүт дьоммутугар баһылык А.Н. Ядреевка, солбууааччы Н.Н. Ваишевка, ветераннар сзбиэттерин председателэ М.В. Петроваҕа, М.С. Макароваҕа, пенсионнай сулуусупа управлениетин начальнига К.К. Ядригинскайга сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүйэн туран барҕа махталбытын тизирээдэбит.

Биһиги курдук кыамматтарга мэлдьи ыраас дууһалаах буолун! Биһиги ийэбит, эбэбит курдук үтүө санаалаах, аһыныгас буолун! Тус олоххутугар доруобуйаны, дьолу-соргуну бағарабыт!

Кыһа, сизнэргэ, хос сизнэргэ, кутуотэ

Улуспо аппаратыгар анал үөрэхтээх үс сылтан итэҕэһэ суох идэтигэр дьарыктаах юрист-консультант, экономист үлэһиттэр, формацевт-провизор наадалар.

Үлэлиэн бағалаахтар үлэ бириэмэтигэр 21-5-03 телефонуна эбэтэр кадр отделыгар кэлэн билсизиххитин сөп.

Улуспо правлениета

Table with 4 columns and 4 rows of job advertisements. Each row contains details about a position, including the employer's name, location, and contact information.

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141

Төрийөн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улуһун дьаһалтата, редакция коллектива. Маасабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын туһунуу хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетин СР региональной управлениетыгар регистрацияламьыт нүөмэрэ — И 0085.
Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэһитин, дьикэт аадырыһын чопчу ыйың. Автор этэрэ таһыат санаатыһың мэлдьи биһир буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуһун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1. E-mail: editor62@sakha.ru

Талыһына уонна таһыһына «Энсиэли» хаһыат редакционной-издательской систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэнэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис. Индексэ — 54889. Тираһа — 2413. Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч, 22.05.2000. Сахааһын №-рэ — 58